

PRINSJESDAG

Bart Chabot

Op een vroege maandagavond vloog ik van Londen terug naar Schiphol. Na aankomst belde ik mijn echtgenote om te zeggen dat ik veilig was geland en er zo aan kwam. Tenminste, als de Nederlandse Spoorwegen wilde meewerken en de treinenloop het toeliet.

‘Heb je niet gehoord,’ zei Yolanda, ‘wat er zo-even is gebeurd?’

‘Schat,’ zei ik, ‘ik stap net uit het vliegtuig. Wat zou ik gehoord moeten hebben?’

Het bleef stil aan de Haagse kant van de telefoon.

‘Scheelt er iets aan,’ zei ik opgewekt. ‘Is er iets loos?’

Ja, er was iets grondig mis; en dat was nog heel zwak uitgedrukt.

Pim Fortuyn was neergeschoten. Op het Mediapark. De politie had de vermoedelijke dader gearresteerd. Maar daarmee haalde je Pim Fortuyn niet terug.

Ik moest denken aan de politici die een steentje hadden bijgedragen aan het ‘demoniseren’ van Fortuyn, zoals het in het jargon-van-toen heette. Zij zouden zich voor de televisiecamera’s straks ongetwijfeld diep geschokt tonen door de gebeurtenissen in Hilversum en hun afschuw over de aanslag uitspreken.

Om vervolgens hun handen in onschuld te wassen; dat ook. Wat viel hen te verwijten?

Doorgaans hield ik me verre van politiek Den Haag. Geregeld zag ik een politicus door de Haagse binnenstad lopen, al dan niet in gezelschap van een woordvoerder of een tassendrager – en dat was voor mij genoeg.

Dat veranderde toen ik een weeklang met politica Erica Terpstra optrok tijdens tv-opnames in Tanzania.

‘Kanjer!’ begroette Erica me bij aankomst op de compound waar we verbleven. ‘Wat wil je drinken?’

De buitentemperatuur was opgelopen tot boven de achtendertig graden en in de bungalow was het niet veel koeler. Ik kon maar beter voorzichtig aan doen met drank, wilde ik in de tropenhitte op de been blijven.

‘Een colaatje,’ zei ik. ‘Met ijs graag.’

‘Een wát?’ zei Erica verbouwereerd. ‘Weet je het zeker? Nou, vooruit dan maar.’ Ze wendde zich tot een ober-in-livrei. ‘Eén cola voor meneer, met ijs. En voor mij nog een whisky’tje graag, een dubbele whisky. Ook met ijs.’

Kortom, het klikte tussen Erica en mij, al was het maar vanwege onze gedeelde voorliefde voor ijsblokjes. We spraken af dat we na terugkeer uit Tanzania contact zouden blijven houden.

Daar komt eenmaal terug in Nederland natuurlijk niets van terecht, dacht ik. Maar dan kende je Erica niet.

Op een middag belde ze me op. ‘Jongen,’ zei ze, ‘binnenkort is het weer zover. De viering van het hoogtepunt van onze parlementaire democratie. Eén keer raden.’

Ze gunde me een korte stilte waarin ik kon benoemen waar ze op doelde.

‘En dat is?’ zei Erica toen het aan mijn kant stil bleef.

‘Prinsjesdag!’

‘Prinsjesdag,’ herhaalde ik om te voorkomen dat Erica zou denken dat ik in slaap was gesukkeld.

‘Dat zeg ik, Prinsjesdag!’ zei Erica enthousiast. ‘En waar wordt dat gevierd?’

In een eerste opwelling wilde ik ‘Den Haag’ zeggen, maar gelukkig besepte ik bijtijds dat Erica een dergelijk antwoord te vrijblijvend zou vinden.

‘In de Ridderzaal!’ hoorde ik Erica uitroepen alsof ze naast me stond.

Erica klonk zo verheugd dat ik me afvroeg of het wel goed ging met haar.

‘Luister Bart,’ zei ze, ‘ik ben Tweede Kamerlid, en in die hoedanigheid mag je op Prinsjesdag één gast uitnodigen. Wat denk je? Jij bent de gelukkige! Jij bent mijn gast dit jaar, en jij hoort de Troonrede *live* in de Ridderzaal. Hoe vind je die?’

‘Erica,’ zei ik, ‘ik ben je man.’

‘Dat dacht ik ook,’ zei Erica. ‘Eén dingetje nog, Bart. We hebben het over Prinsjesdag, hè?’

‘Dat was me niet ontgaan, Erica. Maar toch goed dat je het er even bij vermeldt om misverstanden te voorkomen.’

‘Begrijp je?’ zei Erica. ‘Dus mijn vraag is... Heb jij een beetje een fatsoenlijk pak in de kledingkast hangen? Anders moet je er eentje huren. Alles goed en wel, je bent een kanjer, maar in een spijkerbroek of slobbertrui kun je je niet aan mijn zijde vertonen. Dat begrijp je toch zeker zelf ook wel, hè?’

‘Erica,’ zei ik, ‘ik loop over van begrip.’

‘En heb je dat,’ wilde Erica weten, nog niet voor de volle honderd procent overtuigd, ‘een pak of een kostuum in je garderobe?’

‘Erica, ik heb geen garderobe. Maar vrees niet, ik organiseer wel een pak bij elkaar.’

Voorzichtigheidshalve vertelde ik niet dat het enige pak dat thuis in de linnenkast hing, het pak was dat ik dertien jaar eerder had gedragen toen ik met Yolanda in het huwelijk trad. Sindsdien hing het in een luxe beschermhoes in de beslotenheid van de kast, geduldig wachtend tot de dag aanbrak dat het opnieuw het volle daglicht tegemoet zou treden. Met een beetje geluk paste het nog steeds; en zo niet, dan niet: dan werd het een kwestie van noodgedwongen een dag lang mijn adem inhouden.

Ach, overwoog ik, als het pak toentertijd goed genoeg was geweest om in te trouwen, was het nu zeker goed genoeg om een Troonrede in aan te horen.

‘Geweldig!’ zei Erica. ‘Ik reken op je! In pak, kanjer!’

Op de ochtend van Prinsjesdag meldde ik me bij de ingang van het Tweede Kamergebouw aan de Lange Poten.

‘Loopt u maar door, meneer Chabot,’ zei een van de beveiligers. ‘U wordt verwacht. Ik zal mevrouw Terpstra bellen om te zeggen dat u bent gearriveerd.’

Kort daarop verscheen Erica in de hal. Maar toen ik haar wilde begroeten, weerde ze me af.

‘Ik wil je advies,’ zei ze. ‘Ik heb een hoed, ontworpen voor Prinsjesdag door Edgar Vos, een dierbare vriend van me. Maar ik twijfel. Hoe vind je ’m staan?’

‘Dan moet je ’m wel eerst opzetten, Erica,’ zei ik. ‘Anders kan ik onmogelijk tot een afgewogen oordeel komen.’

Daar zag Erica het redelijke van in en ze zette de buis op haar hoofd. Ze leek, anders dan ik haar had leren kennen, niet helemaal zeker van haar zaak. Het viel me op dat de beveiligers in de hal nadrukkelijk niet onze kant opkeken.

‘Erica?’ riep ik uit. ‘Ge-wél-dig!’

‘Vind je hem niet een tikkeltje té?’ zei Erica.

‘Een tikkeltje “te”?’ Welnee Erica, dat vind ik nou juist niet. Hoe kom je erbij?! Hij staat je alsof-ie voor je gemaakt is, dat hoofddekse!

Toch twijfelde Erica nog en ik richtte me tot de dichtstbijzijnde beveiligers.

‘Vindt u ook niet,’ zei ik terwijl ik hem indringend aankeek, ‘dat die hoed mevrouw Terpstra uitzonderlijk goed staat?’

Ja, knikte de beambte bevestigend, dat was hij volledig met me eens. Wat een hoed.

‘Waar heeft u dat ding vandaan, mevrouw Terpstra?’ wendde hij zich rechtstreeks tot Erica.

‘Die is speciaal voor me ontworpen, door de vermaarde couturier Edgar Vos.’

‘En dat kun je wel zien ook,’ nam ik het stokje over, om te voorkomen dat de beveiligers een verkeerde afslag koos. ‘Die hoed staat

niemand anders. Een topontwerper, die Vos. Met deze creatie zou je zelfs in Parijs goede sier maken, of noem-eens-een-modehoofdstad. Daarbij,' vervolgde ik op zachtere toon, 'kun je het niet maken om die hoed níet te dragen. Dat zou een belediging zijn voor je vriend Vos. Dat krijg je niet aan hem uitgelegd.'

Erica voelde met twee handen of haar hoed nog goed zat en niet was scheefgezakt.

'Erica,' zei ik, 'jij staat morgen gegarandeerd op de voorpagina van de kranten, en vanavond zit je zeker in het achtuurjournaal. Let op mijn woorden.'

Behoedzaam nam Erica het hoofddekseel af en keerde hem om en om zodat ze het ding van alle kanten kon bekijken. Het viel lastig op te maken wat de voorkant en wat de achterkant van het ontwerp was, maar je mocht ervan uitgaan dat Edgar het zo ook had bedoeld.

'Wat vond Edgar er eigenlijk zelf van,' zei ik, 'toen je 'm paste?'

'Die heeft het niet gezien,' zei Erica. 'Edgar was niet in de zaak toen ik de hoed gisterochtend ophaalde. Hij zou pas 's middags komen. Bij hem in de straat is het wegdek opgebroken, vanwege werkzaamheden aan de rioleringsbuizen, vandaar.'

Er begon me iets te dagen. Had Edgar zich bij het ontwerp van de hoed laten inspireren door de bij hem in de straat rondslingerende pijpen en leidingen?

'Wist je,' zei Erica iets zekerder van haar zaak, 'dat ik die traditie begonnen ben, de Nationale Hoedjesparade op Prinsjesdag?'

'Zet 'm nog eens op, Erica,' zei ik. 'Ja, heel goed; en zet 'm nou eens een tikkie schuin. Zodat-ie een heel klein beetje naar rechts overhelt. Je zou 'm ook naar links kunnen laten overhellen, maar jij, in je hoedanigheid van rechtgeaarde liberaal... Een tikkie naar rechts. Niet te veel, hoor! Pas op, dan kapseist-ie en ben je 'm kwijt. Ja, zó! Dát bedoel ik! Dat is 'm Erica! En nou niet meer afzetten, wat er ook gebeurt! Wat vertel je me nou?! Zit er ook nog een zwarte voile bij? Nou, stop die maar in een of andere bureaula. Tussen de commissierapporten, voortgangsverslagen en

onderzoeksbevindingen. Ik schat dat je daarvoor de onderste la moet hebben. Onze vriend Edgar moet de zaken niet op de spits drijven. We zijn hier niet op een begrafenis. Het is Prinsjesdag!

Erica raadpleegde haar polshorloge.

‘We moeten nog voortmaken!’ zei Erica, plotseling ongeduldig geworden. ‘Anders halen we de Troonrede niet! Dat krijg je van al dat gepraat.’

We haastten ons naar de hal die toegang gaf tot het Binnenhof en wilden ons gearmd de laatste vijf, zes meter naar de uitgang begeven toen van rechts een politicus naderde die ik van de tv had leren kennen als een van de felle tegenstanders van Fortuyn.

‘Wie hebben we daar?’ zei Erica. ‘Mag ik je voorstellen? Mijn gast van vandaag. Een dichter. Ik zat met hem in Tanzania, voor het televisieprogramma Villa Felderhof, je-weet-wel. Een énige tijd gehad samen.’

De politicus keek me minzaam aan. Zijn blik deed vermoeden dat er in geval van zijn onverhoopte heengaan geen groot poëzieliefhebber te betreuren zou zijn.

Ik wilde doorlopen, maar Erica gaf een klein rukje aan mijn arm zodat ik uit balans raakte en bijna mijn evenwicht verloor.

‘Na jou,’ zei Erica allervriendelijkst tegen de politicus. ‘Na jou.’

Zonder een dankjewel liep de politicus door en hij naderde de automatische schuifdeuren, die haastig voor hem opzij gingen. Voor het eerst vandaag werd ons een blik op het Binnenhof gegund. Het plein was afgeladen. De tribunes die langs de regeringsgevels waren opgebouwd puilden voor zover het oog reikte uit met Oranjefans. Je kon met recht de indruk krijgen dat er aanzienlijk meer toegangsbevisen waren verkocht dan er zitplaatsen beschikbaar waren.

Bij het zien van de politicus verstomden de tribunes. Steeg er luttele seconden geleden nog gejuich op uit kringen van Oranje-aanhangers, nu zwegen de vuvuzela’s, trommels en ratels, evenals de opgewonden jubelstemmen en spreekkoren.

Men ging zitten.

Een gewapende stilte maakte zich meester van het Binnenhof. In die stilte begaf de politicus zich op weg naar de ingang van de Ridderzaal, die een goeie tachtig meter verderop, maar voor hem opeens mijlenver weg was. Dit ging duren.

Daar ging-ie. Met hoog opgetrokken schouders en het hoofd voorovergebogen, alsof het lichaam buiten medeweten van de politicus aan een bochel werkte. De stilte verhardde.

Toen de politicus halverwege zijn martelgang was, beduidde Erica me met een tweede rukje aan mijn arm dat we het Binnenhof moesten betreden.

‘En nu wij,’ zei Erica ten overvloede.

Drie eenvoudige, onschuldige woordjes, ‘en nu wij’, die niet het minste kwaad konden aanrichten.

Koud had ik in navolging van Erica de zool van mijn rechter-schoen voor het eerst op de klinkers van het Binnenhof laten landen of een waar pandemonium barstte los. De tribune waarlangs we ons naar de Ridderzaal moesten begeven, schoot als één man juichend overeind. Vrijwel ogenblikkelijk volgden de andere tribunes om het plein. En ook de op wat grotere afstand gelegen tribunes, die mogelijk een minder scherp zicht boden op wat er gaande was, trakteerden ons op een staande ovatie.

We hadden nog geen twee stappen gezet of de spreekkoren zetten in.

‘Erica! Erica! Erica!’

Gealarmeerd door het gejuich van de tribunes keek de politicus om. Wat was er gaande achter zijn rug?

‘E-ri-cáá!! E-ri-cáá!! E-ri-cááá!!’

Het gejuich hield aan, ook nadat Erica en ik de Ridderzaal hadden betreden en onze zitplaatsen innamen. De politicus spotte ik daar in alle Prinsjesdagdrukte en te midden van de andere politici niet meer, maar hem kon de ongebreidelde geestdrift van de tribunes voor Erica die in de Ridderzaal luid en duidelijk hoorbaar was, onmogelijk ontgaan.

De volgende dag luidden de commentaren op Erica's hoofddekseel niet louter positief.

Zo las ik kwalificaties als 'de wandelende schoorsteenpijp' en 'Erica Teletubbie'. Maar mooi dat we het achtuurjournaal haalden en, zoals voorvoeld, de voorpagina sierden van dagblad *Trouw*, inclusief hoed.

'Stel je voor,' zei ik toen ik Erica belde, 'dat je die kachelbuis niet had gedragen. Dat had je zomaar de vriendschap met Edgar kunnen kosten.'

Aan de politicus wijdden we geen woord. Die reisde de vergetelheid tegemoet, een tocht waarop we hem niet wilden storen.

Bart Chabot (1954) is dichter, schrijver en podiumdier. Chabot beleefde zijn literaire doorbraak naar het grote publiek met zijn vierdelige biografie over Herman Brood. In 1989 stond hij voor het eerst in het theater met Remco Campert en Jan Mulder. In 2020 verscheen *mijn vaders hand*, een roman over zijn eigen jeugd. In 2021 verscheen het vervolg: *Hartritme*.

Dit verhaal is geschreven in opdracht van de Leescoalitie in het kader van de Nationale Voorleeslunch 2022. Op vrijdag 7 oktober, Nationale Ouderendag, vindt de tiende editie plaats van de Nationale Voorleeslunch. Ter gelegenheid van dit jubileum schreven maar liefst drie auteurs dit jaar een speciaal Voorleeslunchverhaal; Bart Chabot, Marion Bloem en Kader Abdolah. Deze gloednieuwe verhalen zijn samen met de zeven verhalen die eerder geschreven werden voor de Voorleeslunch gebundeld in een speciale uitgave: *Het Nationale Voorleesboek – Voorleesverhalen voor volwassenen*.

Tijdens de Nationale Voorleeslunch lezen bekende en onbekende Nederlanders voor aan ouderen door het hele land. Bart Chabot leest zijn verhaal zelf voor op televisie, om 11.35 uur bij Omroep MAX op NPO1. De Voorleeslunch wordt georganiseerd door de Leescoalitie in samenwerking met de Bibliotheken en laat zien dat voorlezen een gemakkelijk toe te passen dagbesteding is, die bijdraagt aan de kwaliteit van zorg voor ouderen.

Wilt u meer weten over de Voorleeslunch?
Ga naar: www.nationalevoorleeslunch.nl.

